

## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»



Ступінь вищої освіти - Бакалавр  
Спеціальність 051 Економіка  
Освітня програма «Міжнародна економіка»  
Рік навчання 2, семестр 3, 4  
Форма здобуття вищої освіти денна  
Кількість кредитів ЄКТС: 7  
Мова викладання: українська

**Лектор навчальної дисципліни:** Діброва Лариса Василівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності НУБіП України.  
**Контактна інформація лектора** [dibrova.lv@nubip.edu.ua](mailto:dibrova.lv@nubip.edu.ua)  
**URL ЕНК на навчальному порталі НУБіП України** <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5452>

### ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародна економіка» присвячена вивченню структури та принципів функціонування міжнародної економічної системи, мотивів поведінки та механізму ухвалення рішень суб'єктами міжнародних економічних відносин, зокрема, вивченню міжнародної торгівлі, міжнародного переміщення капіталу, праці та технологій, а також особливостей їх державного регулювання, міжнародної економічної взаємодії, а саме міжнародних розрахунків та аналізу платіжного балансу країни, способів та механізмів його врівноваження. Особливу увагу приділено показникам, умовам та критеріям оцінки ефективності міжнародної економічної співпраці, а також процесам міжнародної економічної інтеграції, регіоналізації та дезінтеграції й особливостям міжнародної співпраці у вирішенні глобальних проблем людства.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системного наукового уявлення про теоретичні основи та закономірності розвитку міжнародної економіки і міжнародних економічних відносин, набуття навичок аналізу зовнішньоекономічної політики України у процесі її інтеграції в сучасні світогосподарські структури.

### Компетентності навчальної дисципліни

**Інтегральна компетентність (ІК):** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

#### **Загальні компетентності (ЗК):**

- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

#### **Спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 15. Здатність до володіння цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному аграрному ринку.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 25. Вміти аналізувати принципи, закономірності розвитку та міжнародний досвід функціонування світового аграрного ринку.

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Тема	Години (лекції/ семінарські, практичні)	Результати навчання	Завдання	Оціню вання
<b>Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна система</b>				
<b>Тема 1.</b> Предмет і структура міжнародної економіки	2/4	Знати сутність, структуру, механізм функціонування та класифікацію суб'єктів міжнародної взаємодії; суть, типи, показники та процеси міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування; сутність та структуру середовища міжнародних економічних відносин.	Написання есе й рефератів по плану семінарських занять, виконання практичних робіт, проведення дискусій, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn)	7
<b>Тема 2.</b> Світове господарство як система	4/2	Вміти аналізувати особливості економічної системи будь-якої країни світу; визначати необхідність широкого залучення національних економік до світогосподарських процесів; визначати місце України в сучасній системі світового господарства.		7
<b>Тема 3.</b> Середовище міжнародних економічних відносин	4/2			7
<b>Тема 4.</b> Концепції та теорії міжнародної торгівлі	2/4			7
<b>Змістовий модуль 2. Форми міжнародних економічних відносин</b>				
<b>Тема 5.</b> Міжнародна торгівля	4/2	Знати процеси міграції робочої сили та руху капіталу; проблеми функціонування світової валютної системи; напрями міжнародного науково-технічного обміну.	Написання есе й рефератів по плану семінарських занять, виконання практичних робіт, проведення дискусій, вирішення практичних ситуацій, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn)	7
<b>Тема 6.</b> Міжнародна торговельна політика	2/2	Вміти оцінювати та розраховувати показники міжнародної торгівлі та визначати тенденції її розвитку; аналізувати методи регулювання міжнародних торговельних відносин; визначати особливості розвитку науково-технічного обміну, міжнародного руху капіталів, міграції робочої сили та інтеграційних процесів в міжнародних економічних відносинах.		7
<b>Тема 7.</b> Міжнародна валютна система	2/4			7
<b>Тема 8.</b> Міжнародний рух капіталу	2/2			7
<b>Тема 9.</b> Міжнародна трудова	2/2			7

міграція				
<b>Тема 10.</b> Міжнародний науково-технічний обмін	2/2			7
<b>Тема 11.</b> Міжнародна економічна інтеграція	2/2			7
<b>Тема 12.</b> Європейська економічна інтеграція	2/2			7
<b>Всього за 3 семестр</b>	<b>30/30</b>			<b>70</b>
<b>Залік</b>				<b>30</b>
<b>Всього</b>				<b>100</b>
<b>Змістовний модуль 3. Глобалізація економічного розвитку: тенденції та регулювання</b>				
<b>Тема 13.</b> Платіжний баланс та міжнародні розрахунки	2/4	Знати форми, методи і механізми регулювання міжнародних економічних відносин; критерії ефективності регулювання міжнародної економіки; інструменти впливу міжнародних, міждержавних та недержавних організацій на розвиток міжнародних економічних відносин. Вміти оцінювати наслідки впливу інструментів регулювання на зовнішньоекономічні показники країн; визначати тенденції у взаємовідносинах України з міжнародними організаціями; виявляти проблемні аспекти міжнародних економічних зв'язків; моделювати розвиток міжнародної економіки у системі багатостороннього співробітництва.	Написання есе й рефератів по плану семінарських занять, виконання практичних робіт, проведення дискусій, вирішення практичних ситуацій, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn)	7
<b>Тема 14.</b> Механізм регулювання міжнародної економічної взаємодії	4/2			7
<b>Тема 15.</b> Глобалізація та економічний розвиток	4/2			7
<b>Тема 16.</b> Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світового сільського господарства	2/4			7
<b>Змістовний модуль 4. Практичні аспекти міжнародної економіки</b>				
<b>Тема 17.</b> Міжнародні комерційні операції: суть, зміст та види	6/4	Знати основні та специфічні форми виходу суб'єктів міжнародної економіки на зовнішні ринки; основні види зовнішньоекономічних операцій та механізм їхнього проведення; особливості структури та змісту зовнішньоекономічних контрактів; особливості структури та змісту базисних умов поставки.	Написання есе й рефератів по плану семінарських занять, виконання практичних робіт,	7
<b>Тема 18.</b> Міжнародний договір купівлі-	4/6			7

продажу		Вміти самостійно розробляти зовнішньоторговельні контракти; знаходити та використовувати необхідну інформацію для виконання ефективної зовнішньоекономічної діяльності; обґрунтовувати вибір базисної умови поставок товарів та калькулювати витрати суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності за різних умов ІНКОТЕРМС.	проведення дискусій, вирішення практичних ситуацій, виконання самостійної роботи (у т. ч. в elearn)	
<b>Тема 19</b> Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС)	4/4			<b>7</b>
<b>Тема 20.</b> Міжнародна комерційна діяльність України в сучасних умовах	4/4			<b>7</b>
<b>Всього за 4 семестр</b>	<b>30/30</b>			<b>70</b>
<b>Екзамен</b>				<b>30</b>
<b>Всього</b>				<b>100</b>

### ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<b><i>Політика дедлайнів та перескладання:</i></b>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<b><i>Політика щодо академічної доброчесності:</i></b>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Реферати та тези доповідей, інші наукові роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
<b><i>Політика щодо відвідування:</i></b>	Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності з поважних причин (через хворобу) необхідно надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час на консультаціях. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

### ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів, заліків	
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

## РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Амеліна А.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2019. 256 с.
2. Бутко М., Шкарлет С. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч посіб. Київ : Центр навч. літ., 2020. 528 с.
3. Владіміров С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К.:ЦНЛ. 2019. 256 с.
4. Горбач Л., Плотніков А. Міжнародні економічні відносини. К.: Кондор, 2017. 432с.
5. Гуткевич С.О., Корінько М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с.
6. Діброва А.Д., Байдала В.В., Мірзоєва Т.В., Степасюк Л.М., Діброва Л.В., Чміль А.С. Формування стратегії диверсифікації аграрного виробництва через поширення практики вирощування нішевих зернових культур. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»», 2024. 320 с.
7. Діброва А. Д., Діброва Л.В., Крилов Я.О., Діброва М. А. Регулювання ринку зерна України в умовах глобальних викликів: монографія. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М. 2020.160 с.
8. Діброва А.Д., Діброва Л.В., Лужанський В.В. Теоретико-методичні засади розвитку ринку яблук і продуктів їх переробки. Економіка і управління бізнесом. Том 14, №4, 2023. С. 5-18. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics14\(4\).2023.005](https://doi.org/10.31548/economics14(4).2023.005)
9. Діброва А., Діброва Л., Чміль А., Діброва М., Гузь М. Моделювання впливу вартості мінеральних добрив на результативність виробництва й експорту кукурудзи з України. Agricultural and Resource Economics. 2022. Vol. 8. No.3. Pp. 123–152. URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000869713900001>
10. Діброва А., Діброва Л., Клименко М. Формування системи управління ризиками аграрних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 7 (277). С. 188–202. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2024-1-277-188-202>
11. Діброва, А., Мірзоєва, Т., Байдала, В., Чміль, А., Степасюк, Л., & Діброва, Л. (2024). Прогнозування розвитку ринку вівса в Україні в контексті трансформаційних економічних процесів. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 6(59), 487–508. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4534>
12. Діброва Л.В. Міжнародна економіка : навч. посібник. К. : ЦП «Компринт», 2017. 545 с.
13. Долаючи обмеження: засади адаптивних рішень та систем : колект. монографія / за ред. проф. А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Ін-т розвитку адаптивних систем. Київ : 2020. 669 с.
14. Задоя А.О. , Тарасевич В.М. Міжнародна економіка: підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
15. Зінчук Т., Горбачова І., Ковальчук О. та ін. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 512 с.
16. Коваленко Н. В., Діброва Л. В., Колесник Т. В., Ралко О. С. Безпекове управління конкурентоспроможністю продукції підприємств на зовнішньому ринку в умовах формування інноваційних кластерів і змін у системі професійної зайнятості та публічного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 22. С 35-39. DOI: <https://doi.org/10.32702%20/2306-6814.2023.22.35>
17. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 560 с.
18. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. 9-те вид., стер. К. : Знання, 2019. 469 с.
19. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Кудирко Л.П. Міжнародні економічні відносини : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 612 с.
20. Міжнародна економіка : підручник / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош; за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 532 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/e9e00ba4-f62f-4473-a957-6a849beacba3/content>

21. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: навч. посіб. К.: Знання, 2015. 395с.
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
23. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua>
24. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Офіційний сайт Державної фіскальної служби. URL: <http://minrd.gov.ua/>.
26. Офіційний сайт Інформаційно-аналітичної агенції «АПК-Інформ» URL: <http://www.apk-inform.com/ru/analytс>.
27. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
28. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-zakordonnikh-sprav-ukraini>
29. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua>
30. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.
31. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
32. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія, теорія, політика : підруч. Київ : Либідь, 2019. 960 с.
33. Чебан І.В., Діброва А.Д., Діброва Л.В. Формування та розвиток ринку біоенергії в Україні : монографія, Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2021. 320 с.
34. Шнирков О.І., Філіпенко А.С., Заблоцька З.О., Резнікова Н.В. Міжнародні економічні відносини: практикум. К. : ДЕФ-Україна, 2018. 321 с.
35. Dibrova, A., Baidala, V., Mirzoieva, T., Stepasyuk, L., Chmil, A., & Dibrova, L. (2024). Forecasting and modelling the rye market, as a niche grain crop, under conditions of increasing mineral fertiliser costs. *Scientific Horizons*, 27(11), 52-67. URL: <https://doi.org/10.48077/scihor11.2024.52>
36. Dibrova, A., Dibrova, L., Dibrova, M., & Chmil, A. (2022). Forecasting the consequences of the cost of mineral fertilisers on the development of the corn market in Ukraine using AGMEMOD models. *Ekonomika APK*, 29(3), 23-41. URL: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202203023>
37. Dibrova Anatolii, Dibrova Larysa, Dibrova Maksym. Strategic Imperatives for the Development of the Grain Market in Ukraine. *The Agricultural Policy and Agri-Food Value Chain Analysis: Economics, Management and Logistics. ISD 2020. International scientific days. May 13-15, 2020. Hungary and The Slovak republic. 2020 pp. 216-225.* URL: [https://spu.fem.uniag.sk/isd2020/documents/isd2020\\_proceedings.pdf](https://spu.fem.uniag.sk/isd2020/documents/isd2020_proceedings.pdf)
38. Dibrova Anatolii, Dibrova Larysa, Dibrova Maksym. Priority directions of development of export agrofood productions of Ukraine. *The Agri-Food Value Chain: Challenges for Natural Resources Management and Society*». Slovak University of Agriculture in Nitra, 2016. P. 39-46. DOI: [10.15414/ISD2016.S1.02](https://doi.org/10.15414/ISD2016.S1.02)
39. Tryhuba A., Hutsol T., Tryhuba I., Mudryk K., Kukharets V., Głowacki S., Dibrova L., Kozak O., Pavlenko-Didur K. Assessment of the Condition of the Project Environment for the Implementation of Technologically Integrated Projects of the “European Green Deal” Using Maize Waste. *Energies*. 2022; 15(21):8220. URL: <https://doi.org/10.3390/en15218220>